

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/41/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3813216574
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3813216574.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a sudkýň JUDr. Alice Beňovej a JUDr. Ivety Martinákovskej v právnej veci navrhovateľa I. R. ml., trvale bytom R., G. XX/XX, t.č bytom R., Ul. XX. augusta XX/X, proti odporcom 1/ I. R. st., naposledy bytom O. C. Y., Y. XX, R. G. XXX, Q. republiky, t.č. na neznámom mieste, 2/ I. C., bytom R., J. D. XXXX/XX, o zvýšenie a určenie výživného, o odvolaní odporkyne 2/ proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 07. októbra 2014, č.k. 14C/72/2013-72 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo výroku IV. z m e ň u j e tak, že odporkyňa 2/ je p o v i n á prispievať na výživu navrhovateľa od 01.08.2013 do 06.01.2014 sumou 27,13 eur mesačne k rukám navrhovateľa, vždy do 15. dňa v každom mesiaci vopred.

Vo zvyšujúcej časti o určení výživného odporkyne 2/ na navrhovateľa za obdobie od 30.09.2014, vo výroku V. o zročnom výživnom, vo výroku VII. o náhrade trov konania vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporkyňou 2/ napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa vo výroku I. zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu 1/ k navrhovateľovi zo sumy 99,58 eur mesačne na sumu 120,- eur mesačne od 01.08.2013 do 06.01.2014 a s účinnosťou od 30.09.2014 v sume 130,- eur mesačne, zvýšené výživné je odporca povinný platiť do rúk navrhovateľa mesačne vopred vždy do 15. dňa predchádzajúceho mesiaca. Vo výroku II. nedoplatok na výživnom od 01.08.2013 do 07.10.2014 vo výške 137,48 eur povolil odporcovi 1/ zaplatiť navrhovateľovi v piatich mesačných splátkach po 27,50 eur, splatných vždy do konca príslušného mesiaca, pričom prvá splátka bude splatná do konca mesiaca, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť s tým, že neuhradením čo aj jednej splátky sa stáva splatným celý dlh. Vo výroku III. zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza č.k. 11C/132/2007-50 zo dňa 15.01.2008. Vo výroku IV. zaviazal odporkyňu 2/ platiť na výživu navrhovateľa sumu 50,- eur mesačne od 01.08.2013 do 06.01.2014 a s účinnosťou od 30.09.2014 v sume 30% zo sumy životného minima na plnoleté nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona mesačne vopred vždy do 15. dňa predchádzajúceho mesiaca. Vo výroku V. nedoplatok na výživnom od 01.08.2013 do 07.10.2014 vo výške 286,09 eur zaviazal odporkyňu 2/ zaplatiť navrhovateľovi v desiatich mesačných splátkach po 28,61 eur, splatných vždy do konca príslušného mesiaca, pričom prvá splátka bude splatná do konca mesiaca, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť s tým, že neuhradením čo aj jednej splátky sa stáva splatným celý dlh. Vo výroku IV. vo zvyšku nároku návrh navrhovateľa zamietol. Vo výroku VII. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že Okresný súd Prievidza rozsudkom č.k. 11C/132/2007-50 zo dňa 15.01.2008 rozviedol manželstvo rodičov navrhovateľa, ktorého zveril od osobnej starostlivosti odporkyne 2/ a zaviazal odporcu 1/ prispievať na neho výživným v sume

3.000,-Sk (99,58 eur) mesačne. V čase určenia výživného bol navrhovateľ maloletý, mal dvanásť rokov. Odporca 1/ bol podľa vedomosti odporkyne 2/ zamestnaný v Českej republike s čistým príjmom okolo 15.000,- CZK mesačne. V súčasnosti je už navrhovateľ plnoletý. Je študentom 1. ročníka dvojročného nadstavbového štúdia na Strednej odbornej škole v R., má individuálny študijný plán. V čase od 07.01.2014 do 29.09.2014 bol zamestnaný v R. baniach C., a.s.. Jeho čistý priemerný mesačný príjem za obdobie od 1/2014 do 6/2014 bol 676,92 eur. V súčasnosti je bez príjmu. Jeho mesačné výdavky na štúdium sú 22,- eur strava a cestovné na prax 10,- eur. Ostatné výdavky na celkové dvojročné štúdium a praktické vyučovanie sú podľa predloženého potvrdenia školy v sume 695,- eur, teda približne 35,- eur mesačne. Odporca 1/ sa v súčasnosti zdržiava na neznámom mieste, pravdepodobne v Českej republike. Určené výživné neplatí, z uvedeného dôvodu má navrhovateľ nárok na náhradné výživné. Náhradné výživné je poukazované na účet odporkyne 2/, ktorá ho posielala navrhovateľovi. Odporkyňa 2/ žije v domácnosti s manželom a tromi maloletými deťmi, synom Jaroslavom a dvomi dcérami, ktoré má so svojim súčasným manželom. Navrhovateľovi na výživu neprispieva, keďže jej to nevychádza. Súd prvého stupňa mal z dokazovania za preukázané, že navrhovateľ sa nadstavbovým štúdiom na strednej škole pripravuje na budúce povolanie, čím považoval podmienku trvania vyživovacej povinnosti odporcu k nej za splnenú. V prípade navrhovateľa však podľa názoru súdu nebolo možné zaviazat' odporcu 1/ na platenie zvýšeného výživného za obdobie od 07.01.2014 do 29.09.2014. V tomto období navrhovateľ pracoval a bol tak schopný sám sa živiť. Súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že pomery navrhovateľa sa od doby, kedy bolo výživné určené zmenili. V čase určenia výživného v roku 2008 bol navrhovateľ ešte maloletý, mal len 12 rokov a navštevoval základnú školu. V súčasnosti je už plnoletý a fyzicky starší. Z uvedených dôvodov aj z dôvodu rastu životných nákladov jeho potreby objektívne narástli. Súd teda považoval za dôvodné zvýšiť výživné, ktoré na neho bude odporca 1/ povinný platiť. Za obdobie od podania návrhu, t.j. od 01.08.2013 do 06.01.2014 na sumu 120,- eur mesačne a od 30.09.2014, pri zohľadnení rastu nákladov v medziobdobí na sumu 130,-eur mesačne. Nedoplatok na výživnom v sume 137,48 eur zaviazal súd odporcu 1/ zaplatiť v 5-tich mesačných splátkach po 27,50 eur. Vykonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa ďalej za preukázané, že navrhovateľ nežije v domácnosti svojej matky, teda odporkyne v rade 2/ už približne sedem rokov. Odporkyňa 2/ mu z vlastných prostriedkov na jeho výživu žiadnym spôsobom neprispieva, napriek tomu, že jej vyživovacia povinnosť k nemu v čase podania návrhu trvala a trvá aj v súčasnosti. Vyživovacia povinnosť dočasne zanikla dňa 07.01.2014, keď sa navrhovateľ zamestnal a opäť sa obnovila dňa 30.09.2014. Súd považoval za dôvodné zaviazat' odporkyňu 2/ na výživné v sume 50,-eur za obdobie od 01.08.2013 do 06.01.2014. Následne, keďže pomery odporkyne 2/ sa zmenili, musel súd zohľadniť predovšetkým oprávnené výdavky, ktoré odporkyňa 2/ vynakladá na svoje ostatné tri deti, pričom medzičasom narástli náklady na jej najmladšiu dcéru a príjem jej domácnosti sa nezvýšil. Z uvedených dôvodov zaviazal súd odporkyňu 2/ prispievať navrhovateľovi od 30.09.2014 len minimálnym výživným. Nedoplatok na výživnom v sume 286,09 eur zaviazal odporkyňu 2/ zaplatiť v 10-tich mesačných splátkach po 28,61 eur. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil podľa § 62 ods. 1,2,4,5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.. Navrhovateľ sa návrhom domáhal, aby súd zvýšil odporcovi 1/ výživné zo sumy 99,58 eur na sumu 150,- eur mesačne a tiež, aby určil odporkyňi 2/ výživné v sume 100,- eur mesačne. So svojim nárokom v pomere k výsledku konania bola teda navrhovateľ úspešný len približne v polovici. Z uvedených dôvodov ani pri jednom z účastníkov nemožno konštatovať, že by bol v konaní úspešný. Súd preto žiadnemu z nich nepriznal právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku , a to jeho výroku IV. a V. o uložení povinnosti platiť výživné na navrhovateľa sumou 50 eur mesačne od 01.08.2013 do 06.01.2014 a s účinnosťou od 30.09.2014 v sume 30% zo sumy životného minima na plnoleté nezaopatrené dieťa a proti výroku V. o určení nedoplatku na zročnom výživnom, podala v zákonnej lehote odvolanie odporkyňa 2/. Poukázala na to, že na pojednávaní pred súdom prvého stupňa uviedla, že má v opatere pol ročnú a šesť ročnú dcéru z druhého manželstva a syna N. z prvého manželstva, pričom zdrojom jej príjmu je rodičovský príspevok v čiastke 199 eur a prídavky na deti. Poukázala na náklady, ktoré súvisia s výživou mal. detí a že nemá ani na to, aby navrhovateľovi, t.j. jej 19- ročnému synovi z prvého manželstva platila výživné vo výške 50 eur mesačne. Uviedla, že navrhovateľ je študentom prvého ročníka dvojročného nadstavbového štúdia na G. odbornej škole v R. s individuálnym štúdiom, chodí do školy jeden deň v mesiaci a v ostatných dňoch pracuje. Samotný súd konštatoval, že navrhovateľ v čase od 07.01.2014 do 29.09.2014 bol zamestnaný v R. a.s. C., kde jeho čistý mesačný príjem predstavoval 676,92 eur. Z týchto dôvodov považovala za nemožné, aby prispievala na výživu plnoletého syna, ktorý má vyšší príjem ako ona s manželom a ochudobňovala jej maloleté deti, ktoré sú odkázané výživou len na nerovnomerný zárobok jej manžela a na jej rodičovský

príspevok s prídavkami na deti. Má vedomosť, že navrhovateľ pracuje v Českej republike a podľa vyjadrenia jeho kamarátov dosahuje čistý zárobok vyšší, ako mal v R. a.s. C.. Mala za to, že i keď súd prvého stupňa podrobne zisťoval jej a navrhovateľove príjmové a výdavkové položky, nezohľadnil aj potreby mal. detí, jej príjem a hlavne to, že navrhovateľ pracuje, má stabilný príjem a do školy chodí iba raz do mesiaca. Keďže súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil danú vec navrhla, aby bol rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenený tak, že jej vyživovacia povinnosť voči navrhovateľovi zostane v pôvodnej výške.

Navrhovateľ a odporca 1/ sa k odvolaniu odporkyne 2/ písomne nevyjadrili.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v napadnutom rozsahu vo výroku IV. o uložení povinnosti odporkyne 2/ platiť výživné na navrhovateľa, vo výroku V. o zročnom výživnom a vo výroku VII. o náhrade trov konania vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporkyňou 2/ bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 212 ods. 1, § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne 2/ je čiastočne dôvodné.

Zákon o rodine (ust. § 62 ods. 2 a ust. § 75 ods. 1) zakotvuje povinnosť rodičov prispievať na výživu detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov, pričom pri určení rozsahu ich vyživovacej povinnosti súd prihliada k odôvodneným potrebám oprávneného, ako aj k schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom povinného a pri hodnotení týchto schopností, možností a majetkových pomerov povinného skúma, či sa povinný bez dôležitého dôvodu nevzdal výhodnejšieho zamestnania, zárobku, alebo majetkového prospechu, prípadne, či nevzal na seba neprimerané majetkové riziká. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Odvolací súd poukazuje na to, že rozhodovanie o výživnom, kedy sa jedná o maloleté dieťa, a kedy musí byť priznanie výživného zodpovedajúce odôvodneným potrebám dieťaťa, je pravidlom. Pre priznanie výživného plnoletému dieťaťu /ide už o sporové konanie/, je však treba nazerať odlišne, nakoľko plnoletá osoba by mala byť zásadne schopná sa postarať o seba, a dôvod pre stanovenie vyživovacej povinnosti by preto mal byť odôvodnený konkrétnymi okolnosťami daného prípadu. Pri určení výživného na plnoleté dieťa za splnenia predpokladov, možno aplikovať aj ust. § 75 ods. 2 Zákona o rodine.

V predmetnej veci súd prvého stupňa konal o návrhu navrhovateľa, ktorým sa domáhal určenia vyživovacej povinnosti zo strany jeho rodičov, t.j. odporcov 1/, 2/. Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu 1/ na navrhovateľa a určil vyživovaciu povinnosť odporkyne 2/ na navrhovateľa spôsobom uvedeným v úvode odôvodnenia tohto rozsudku. Predmetom odvolacieho konania je len výroková časť napadnutého rozsudku o uložení povinnosti odporkyne 2/ prispievať na výživu navrhovateľa od 01.08.2013 do 06.01.2014 a ďalej s účinnosťou od 30.09.2014. Čo sa týka určenia vyživovacej povinnosti odporkyne 2/ na navrhovateľa, súd prvého stupňa správne posúdil, že navrhovateľ bol v čase od 01.08.2013 do 06.01.2014 aktívne legitimovaný k podaniu návrhu na určenie výživného zo strany odporkyne 2/, nakoľko v tomto období bol študentom prvého ročníka denného dvojročného nadstavbového štúdia na Strednej odbornej škole v R., pripravoval sa teda na svoje budúce povolanie. Navrhovateľ má v súčasnosti 20 rokov, nežije so svojou matkou, teda s odporkyňou 2/ v spoločnej domácnosti už približne 7 rokov z dôvodu, že si nerozumel s jej priateľom. Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyplýva, že navrhovateľ sa počas nadstavbového štúdia zamestnal, a to dňa 07.01.2014 v R. baniach C. a.s., kde dosahoval v období od 01/2014 do 06/2014 priemerný mesačný príjem 676,92 eur. Dňom 29.09.2014 navrhovateľ ukončil pracovný pomer u tohto zamestnávateľa zo zdravotných dôvodov a opäť nastúpil do 1. ročníka nadstavbového štúdia na SOŠ v R., kde má individuálny študijný plán, poberá náhradné výživné od ÚPSVaR R. vo výške 99,58 eur, nakoľko otec navrhovateľa, t.j. odporca 1/ si svoju vyživovaciu povinnosť neplní. Odporkyňa 2/ v čase podania návrhu na začatie konania bola na materskej dovolenke, od 01.09.2013 poberá rodičovský príspevok vo výške 199 eur. Odporkyňa 2/ je vydatá, z jej terajšieho manželstva pochádzajú dve mal. deti, okrem nich žije s ňou v spoločnej domácnosti aj syn N. z prvého manželstva, na ktorého poberá výživné 83 eur. Manžel odporkyne 2/ dosahuje príjem cca 300 - 600 eur. Na základe takto zistených pomerov na strane navrhovateľa a odporkyne 2/ bol odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa toho názoru, že v období od 01.08.2013 do 06.01.2014, t.j. v čase štúdia navrhovateľa na dennom nadstavbovom štúdiu na SOŠ R. bolo v schopnostiach a možnostiach odporkyne 2/ s prihliadnutím k jej ďalším trom

vyživovacím povinnostiam prispievať na výživu navrhovateľa len minimálnym výživným, t.j. sumou 30% zo sumy životného minima na plnoleté nezaopatrené dieťa, ktoré v tomto období predstavovalo 27,13 eur. Jediným príjmom odporkyne 2/ bol len rodičovský príspevok vo výške 199 eur, z ktorého je povinná v zmysle § 62 ods. 3 Zákona o rodine plniť si svoju vyživovaciu povinnosť len v minimálnom rozsahu. I keď odporkyňa 2/ na pojednávaní pred súdom prvého stupňa uviedla, že je ochotná prispievať na výživu navrhovateľa sumou 50 eur mesačne, v priebehu ďalšieho konania preukázala oprávnené výdavky, ktoré musí vynakladať na svoje ďalšie tri deti, z ktorého dôvodu nesúhlasila s určením výživného v sume 50 eur. Odvolací súd z týchto dôvodov pristúpil k zmene rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa § 220 O.s.p. tak, že za obdobie od 01.08.2013 do 06.01.2014 uložil odporkyňi 2/ povinnosť platiť výživné na navrhovateľa v sume 30% zo sumy životného minima na plnoleté nezaopatrené dieťa, t.j. vo výške 27,13 eur mesačne. V období od 07.01.2014 do 29.09.2014 navrhovateľ pracoval, bol schopný sa sám živiť, preto súd prvého stupňa správne postupoval, keď za toto obdobie vyživovaciu povinnosť zo strany odporkyne 2/ neurčil. Pokiaľ ide o určenie výživného za obdobie od 30.09.2014, kedy začal navrhovateľ opäť študovať v 1. ročníku nadstavbového štúdia na Strednej odbornej škole v R., treba vytknúť súdu prvého stupňa, že neskúmal, či v schopnostiach navrhovateľa nie je popri štúdiu pracovať, keď z jeho výsluchu je zrejmé, že má individuálny študijný plán. Navrhovateľ má 20 rokov, mal by byť zásadne schopný postarať sa sám o seba a dôvod pre stanovenie výživného musí byť odôvodnený konkrétnymi okolnosťami prípadu. Súd prvého stupňa v tomto smere nevykonal dostatočné dokazovanie, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti odporkyne 2/ prispievať na výživu navrhovateľa od 30.09.2014, vo výroku o zročnom výživnom a vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporkyňou 2/ zrušil a vec mu vrátil v tejto časti na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h), ods. 2 O.s.p.).

V ďalšom konaní súd prvého stupňa doplní dokazovanie výsluchom navrhovateľa k tomu, z akých dôvodov má individuálny študijný plán, ako často chodí do školy, či nie je v jeho schopnostiach popri individuálnom štúdiu zamestnať sa, zistiť pomery na strane odporkyne 2/ a až po takto vykonanom dokazovaní opätovne rozhodne, či je návrh na určenie vyživovacej povinnosti zo strany odporkyne 2/ na navrhovateľa od 30.09.2014 dôvodný, pokiaľ áno, v akom rozsahu. Úlohou súdu prvého stupňa bude rozhodnúť aj o zročnom výživnom od 01.08.2013 ku dňu rozhodovania súdom prvého stupňa a o náhrade trov konania vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporkyňou 2/.

Vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvého stupňa viazaný (§ 226 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.